

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ
УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗДОРОВ'Я, РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

КАФЕДРА ТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
(протокол № 6 від 28 серпня 2024 р.)

Голова Науково-методичної ради

Олександр ПИЖОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**КЛІНІЧНИЙ РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРИ НЕВРОЛОГІЧНИХ
ДИСФУНКЦІЯХ**

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія

освітньо-професійна програма: Фізична терапія, ерготерапія

код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ОК.ЦС 41

мова навчання: українська

Розробники:

Лазарева Олена Борисівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор,
та реабілітації, olazarieva@uni-sport.edu.ua,

Віноградов Максим Максимович, викладач кафедри терапії та реабілітації
mvynogradov@uni-sport.edu.ua,

<https://uni-sport.edu.ua/content/vinogradov-maksym-maksymovych>

Романишин Микола Ярославович, к.фіз.вих., доцент кафедри терапії та
реабілітації, mromanyshyn@uni-sport.edu.ua,

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою терапії та реабілітації

(засідання кафедри від 27.08.2024 р., протокол № 27)

Завідувач кафедри професор О. Б. Лазарева

ПОГОДЖЕНО:

Начальник

навчально-методичного відділу _____

 Ольга Д`ЯЧЕНКО

Начальник відділу забезпечення

якості вищої освіти _____

 Сергій ПОПОВИЧ

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до реалізація індивідуальної програми фізичної терапії та/або ерготерапії з метою покращення функціональних можливостей, здоров'я, адаптації до оточуючих умов у пацієнтів/клієнтів різного віку та можливостей із травмами та захворюваннями нервової системи. Обсяг дисципліни – 6 кредитів ЄКТС. Основні теми: нейропластичність; Міжнародна класифікація функціонування (МКФ) в системі фізичної терапії неврологічних пацієнтів; мобільність у ліжку; принципи роботи в реанімаційних відділеннях з пацієнтами/клієнтами різного віку та можливостей із травмами та захворюваннями нервової системи; особливості фізичної терапії та ерготерапії хворих з руховими порушеннями; відновлення функціонального стану м'язів, збільшення їх сили, зниження тонуусу; методи відновлення рухової активності (мобільності): вертикалізація, стояння та ходьба, можливості переміщення; особливості фізичної терапії осіб із порушеннями сприйняття, мовлення та когнітивними порушеннями методи втручання при нейротравмі (ЧМТ, ХСМТ); методи втручання при демієлінізуючих захворюваннях (РС); методи втручання при нейродегенеративних захворюваннях (хвороба Паркінсона); методи втручання при захворюваннях ПНС; методи оцінки контролю відновлення пацієнтів/клієнтів різного віку та можливостей із травмами та захворюваннями нервової системи.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю, заліку та екзамену.

Abstract of a discipline. The discipline is aimed to form specific general and professional competences, defined by the educational and professional program which include the ability to implement an individual program of physical therapy and / or ergotherapy with the aim of improving the functional capacity, health, adaptation to environmental conditions in patients / clients of all ages and opportunities with injuries and diseases of the nervous system. The discipline has 6 ECTS credits.

Main topics are the following: Neuroplasticity; International Classification of Functioning (ICF) in the system of physical therapy of neurological patients; transferring in bed; principles of work in intensive care units with patients / clients of different ages and opportunities with injuries and diseases of the nervous system; peculiarities of physical therapy and ergotherapy of patients with movement disorders; restoration of functional state of muscles, increase of their strength, decrease of tone; methods of recovery of motor activity (mobility): verticalization, standing and walking, possibilities of transferring (movement); peculiarities of physical therapy of persons with disorders of perception, speech and cognitive impairment; methods of intervention in neurotrauma (TBI, SCI); methods of intervention in demyelinating diseases (MS); methods of intervention in neurodegenerative diseases (Parkinson's disease); methods of intervention for PNS diseases; methods of assessing recovery control of patients / clients of all ages and opportunities with injuries and diseases of the nervous system.

The final assessment is based on the results of the current control and test results.

Мета навчальної дисципліни - формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми під час реалізації професійної діяльності у фізичній терапії, ерготерапії; здатність до пацієнтоцентричної практичної діяльності за узгодженням із пацієнтами/клієнтами різного віку та можливостей із травмами та захворюваннями нервової системи, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди згідно нормативно-правових вимог та норм професійної етики.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія

Шифр	Компетентності
Загальні компетентності	
ЗК 01	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 02	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК 03	Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК 04	Здатність працювати в команді.
ЗК 05	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
ЗК 06	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 07	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ЗК 08	Здатність планувати та управляти часом.
ЗК 09	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 10	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 11	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 12	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 13	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК 14	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Фахові компетентності спеціальності	
ФК 01	Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.
ФК 02	Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.
ФК 03	Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії,

	ерготерапії.
ФК 04	Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.
ФК 05	Здатність проводити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.
ФК 07	Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.
ФК 08	Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.
ФК 09	Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.
ФК 11	Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.
ФК 13	Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

Обсяг навчальної дисципліни – 6 кредитів ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна	34	0	38	0	108	180

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Нормальна анатомія людини», «Загальна фізіологія людини та патологічна фізіологія», «Фізіологія рухової активності», «Біомеханіка та клінічна кінезіологія», «Неврологія та нейрохірургія (за професійним спрямуванням)», «Обстеження, методи оцінки та контролю при порушенні діяльності нервової системи».

Програма навчальної дисципліни

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин			
	денна форма навчання			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р.

Тема 1. Мобільність у ліжку; принципи роботи в реанімаційних відділеннях з пацієнтами/клієнтами різного віку та можливостей із травмами та захворюваннями нервової системи	14	2	2	10
Тема 2. Методи відновлення рухової активності (мобільності): вертикалізація, постуральний контроль, рівновага, баланс та ходьба, можливості переміщення.	20	4	6	10
Тема 3. Особливості фізичної терапії та ерготерапії пацієнтів з руховими порушеннями; відновлення функціонального стану м'язів, збільшення їх сили, зниження тонуусу. Особливості роботи з пацієнтами із спастичністю.	16	2	4	10
Тема 4. Особливості фізичної терапії осіб із порушеннями сприйняття, мовлення та когнітивними порушеннями	18	4	4	10
Тема 5. Методи втручання при цереброваскулярній патології (ГПМК)	18	4	4	10
Тема 6. Методи втручання при нейротравмі (ЧМТ).	14	2	2	10
Тема 7. Методи втручання при нейротравмі (СМТ).	16	4	4	8
Тема 8. Методи втручання при демієлізуючих захворюваннях (розсіяний склероз).	12	2	2	8
Тема 9. Методи втручання при нейродегенеративних захворюваннях (хвороба Паркінсона).	12	2	2	8
Тема 10. Ерготерапія як частина мультидисциплінарної допомоги в клініці нервових хвороб	12	2	2	8
Тема 11. Клінічний реабілітаційний менеджмент при невротіях периферичних нервів верхньої кінцівки	16	4	4	8
Тема 12. Клінічний реабілітаційний менеджмент при невротіях периферичних нервів нижньої кінцівки та полінейротіях	12	2	2	8

Всього годин:	180	34	38	108
---------------	-----	----	----	-----

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Мобільність у ліжку; принципи роботи в реанімаційних відділеннях з пацієнтами/клієнтами різного віку та можливостей із травмами та захворюваннями нервової системи.

Позиціонування; дихальні вправи; мануальні маніпуляції на грудній клітці; масаж; Мобілізація пацієнтів, 4 фази мобілізації. Принципи, техніка та процедура застосування терапевтичних вправ на підтримку амплітуди руху. Покази та протипокази. Тренування рухових навичок та умінь (функціональне тренування: переміщення у ліжку, навички сидіння, переміщення поза межі ліжка, вставання, стояння, хода).

Тема 2. Методи відновлення рухової активності (мобільності): вертикалізація, стояння та ходьба, можливості переміщення.

Відновлення постурального контролю, балансу та рівноваги, види терапевтичних вправ; стратегії балансу та методи втручання при порушеннях постурального контролю; атаксія, види атаксії; заходи фізичної терапії та терапевтичні вправи для відновлення комбінованих порушень рівноваги (мозочкової та вестибулярної); адаптивність та подвійні завдання; реактивна (динамічна) рівновага та методики втручання для її відновлення; внутрішні та фактори навколишнього середовища що збільшують ризик падіння; характеристика нормальної ходи, цикл ходи, фази ходи; навчання ходьбі пацієнтів/клієнтів різного віку та можливостей із травмами та захворюваннями нервової системи.

Тема 3. Особливості фізичної терапії та ерготерапії хворих з руховими порушеннями; відновлення функціонального стану кардіореспіраторної системи, збільшення сили м'язів, зниження тонусу.

Види терапевтичних вправ: з опором (сила та витривалість), на розвиток/ відновлення гнучкості (розтяг/стретчинг), на розвиток/ відновлення координації, на розвиток/ відновлення дрібної моторики. Кардіореспіраторне тренування. Стабілізація та мобілізація. Способи розтягу та мобілізації тканин. Терапевтичні вправи спрямовані на розвиток сили. Відновлення функціональних порушень при ураженні верхнього мотонейрону. Нормальне функціонування верхньої кінцівки. Характеристика хапання, діставання, відпускання, проведення маніпуляцій. Терапевтичні вправи та ерго терапевтичні заходи спрямовані на відновлення функції верхньої кінцівки. Користування допоміжними засобами для ходи та візком, користування ортезами, самообслуговування та самогляд). Особливості роботи з пацієнтами із спастичністю.

Тема 4. Особливості фізичної терапії осіб із порушеннями сприйняття, мовлення та когнітивними порушеннями.

Когнітивні порушення; порушення мови: спілкування у картинках, мова жестів, демонстрація руху, невербальні підказки; порушення пам'яті: функціональні рухи, що відомі і підтримуються всіма, хто доглядає, безпомилкове навчання, зворотній ланцюг дій, підказка останніх дій, зникаючі

підказки; фізична терапія та ерготерапія для осіб з порушенням керуючих функцій та апраксією; особливості реабілітаційних втручань для осіб із зорово-просторовими порушеннями. Основні фактори, які перешкоджають проведенню реабілітації при синдромах «неглекта» і «відштовхування» (Pull-, Push-синдром), заходи їх усунення.

Тема 5. Методи втручання при цереброваскулярній патології (ГПМК).

Заходи фізичної терапії, ерготерапії при ГПМК; Особливості безпечного та ефективного виконання програми, модифікування обсягу навантаження, змісту та спрямованості занять в залежності від функціонального, психологічного та когнітивного стану пацієнта з ГПМК; вибір необхідного рівня допомоги; визначення частоти занять і тривалості курсу фізичної терапії, ерготерапії; координація реалізації індивідуальної програми реабілітації з усіма учасниками реабілітаційного процесу; коригування цілей; обговорення реабілітаційного процесу з пацієнтом/клієнтом та/або родичами, опікунами, близькими, іншими фахівцями; складання та навчання пацієнтів/клієнтів програмі для самостійних занять.

Тема 6. Методи втручання при нейротравмі (ЧМТ).

Заходи фізичної терапії та ерготерапії в залежності від: ступеня незалежності, рівня за шкалою Ранчо, наявності та виразності рухових порушень, порушень координації та рівноваги; кардіореспіраторне тренування пацієнтів з ЧМТ; фізична терапія при посткомоційному синдромі; алгоритм втручання фізичного терапевта; визначення довгострокових та короткострокових цілей фізичної терапії; заходи ерготерапії задля ліквідації, або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

Тема 7. Методи втручання при нейротравмі (СМТ).

Реабілітаційні заходи в гострому й ранньому періодах ТХСМ (до 3 тижнів після травми); заходи фізичної терапії та ерготерапії в залежності від: ступеня незалежності, рівня ураження; важкості ураження за шкалою Азія; алгоритм втручання фізичного терапевта; визначення довгострокових та короткострокових цілей фізичної терапії; навчання пацієнта/клієнта навичкам необхідним для переміщення: у візок та з візка, по кушетці, перевертання, утримання тулуба, діставання; протипоказання до використання деяких терапевтичних вправ; менеджмент сечового міхура та кишківника; заходи при автономній дисрефлексії; навчання пацієнта/клієнта користуванню допоміжними засобами для ходи та візком, користування ортезами, самообслуговування та самогляд; особливості роботи з пацієнтами із спастичністю.

Тема 8. Методи втручання при демієлінізуючих захворюваннях (розсіяний склероз).

Класифікація захворювання; основні домени рухових функцій, активність і участь за МКФ у пацієнтів РС; взаємодія між складовими МКФ (функції – первинні або вторинні порушення, активність, участь, фактори навколишнього середовища, особистісні фактори) при РС; алгоритм втручання фізичного терапевта; визначення довгострокових та короткострокових цілей фізичної терапії, методи фізичної терапії та їх характеристика.

Тема 9. Методи втручання при нейродегенеративних захворюваннях (хвороба Паркінсона).

Класифікація захворювання (первинний паркінсонізм, вторинний паркінсонізм, паркінсонізм при інших дегенеративних захворюваннях ЦНС); основні домени рухових і моторних функцій, активність і участь по МКФ у пацієнтів ХП; взаємодія між складовими МКФ (функції – первинні або вторинні порушення, активність, участь, фактори навколишнього середовища, особистісні фактори) при ХП; проблемно-орієнтований підхід до ФТ осіб з ХП); визначення довгострокових та короткострокових цілей фізичної терапії; методи фізичної терапії та їх характеристика; алгоритм ведення пацієнтів в залежності від моделі ХП (А, В, С, D, E, F), методів та етапів фізичної терапії.

Тема 10. Ерготерапія як частина мультидисциплінарної допомоги в клініці нервових хвороб

Мета, завдання, проведення скринінгу (збір інформації); основні правила проведення обстеження в ерготерапії; розробка плану втручання; основні правила проведення втручання і моніторингу прогресу; аналіз підсумків терапії і складання рекомендацій

Особливості застосування ерготерапії у відновленні осіб з периферичними паралічами; методики ерготерапії спрямовані на відновлення: верхньої кінцівки, заняттєвої активності, когнітивних функцій, психо-емоційних функцій. заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

Тема 11. Клінічний реабілітаційний менеджмент при невропатіях периферичних нервів верхньої кінцівки.

Особливості фізичної терапії пацієнтів з мононейропатією; особливості застосування заходів фізичної терапії осіб з невропатією променевого та серединного нервів, при синдромі кубітального каналу (невропатія ліктьового нерва), плечовому плекситі; застосування завдань, що відносяться до догляду за собою та ведення домашнього господарства; фізична реабілітація при оперативному лікуванні травм периферичної нервової системи, функціональній нейрохірургії.

Тема 12. Клінічний реабілітаційний менеджмент при невропатіях периферичних нервів нижньої кінцівки та полінейропатіях

Фізична терапія осіб з невропатією сідничного, малогомілкового, великогомілкового нервів. Особливості фізичної терапії пацієнтів з захворюваннями спинномозкових корінців (радікулопатії); основні рухи стопи; відновлення функції стопи; алгоритм втручання фізичного терапевта; визначення довгострокових та короткострокових цілей фізичної терапії; заходи ерготерапії задля ліквідації, або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

Особливості фізичної терапії пацієнтів з полінейропатією, вторинними полінейропатіями (діабетична, алкогольна, токсична); терапевтичні вправи спрямовані на досягнення таких цілей: збільшення аеробної витривалості, зменшення рівню нагляду, потрібного для виконання завдань, покращені хода,

пересування та рівновага, зменшення факторів ризику ускладнень; особливості застосування терапевтичних вправ для відновлення функції м'язів; алгоритм втручання фізичного терапевта; визначення довгострокових та короткострокових цілей фізичної терапії; заходи ерготерапії задля ліквідації, або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми практичних занять	Кількість годин
		Денна форма навчання
Тема 1. Мобільність у ліжку; принципи роботи в реанімаційних відділеннях з пацієнтами/клієнтами різного віку та можливостей із травмами та захворюваннями нервової системи	1. Позиціонування, переміщення та мобілізація пацієнтів осіб із травмами та захворюваннями нервової системи	2
Тема 2. Методи відновлення рухової активності (мобільності): вертикалізація, постуральний контроль, рівновага, баланс та ходьба, можливості переміщення.	2. Заходи фізичної терапії у вертикалізації пацієнтів	2
	3. Заходи фізичної терапії у відновленні постурального контролю та балансу в осіб із травмами та захворюваннями нервової системи	2
	4. Заходи фізичної терапії у відновленні ходьби в осіб із травмами та захворюваннями нервової системи	2
Тема 3. Особливості фізичної терапії та ерготерапії пацієнтів з руховими порушеннями; відновлення функціонального стану м'язів, збільшення їх сили, зниження тонусу. Особливості роботи з	5. Опанування навичок користування допоміжними засобами для ходи та візком, ортезами, навчання пацієнтів самообслуговуванню та	2

пацієнтами із спастичністю.	самоогляду	
Тема 4. Особливості фізичної терапії осіб із порушеннями сприйняття, мовлення та когнітивними порушеннями (СМТ).	6. Терапевтичні вправи та ерготерапевтичні заходи спрямовані на відновлення функції верхньої кінцівки	2
	7. Фізична терапія при когнітивних порушеннях у осіб із травмами та захворюваннями нервової системи	2
Тема 5. Методи втручання при цереброваскулярній патології (ГПМК)	8. Фізична терапія при синдромах «неглекту» і «відштовхування» та «притягування» (Pull-, Push-синдром)	2
Тема 6. Методи втручання при нейротравмі (ЧМТ).	9. Заходи фізичної терапії у відновленні рухової функції в осіб із ГПМК	2
Тема 7. Методи втручання при нейротравмі	10. Комунікація з усіма учасниками реабілітаційного процесу при реалізації індивідуальної програми реабілітації;	2
	11. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у осіб із ЧМТ	2
	12. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із ураженням спинного мозку на грудному та поперековому рівнях	2
	13. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із ураженням спинного	2

	мозку шийному рівні	
Тема 8. Методи втручання при демієлінізуючих захворюваннях (розсіяний склероз).	14.Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із розсіяним склерозом	2
Тема 9. Методи втручання при нейродегенеративних захворюваннях (хвороба Паркінсона).	15.Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із ХП в залежності від моделі (А, В, С, D, E, F)	2
Тема 10. Ерготерапія як частина мультидисциплінарної допомоги в клініці нервових хвороб	16.Особливості застосування ерготерапії у відновленні осіб із травмами та захворюваннями нервової системи	2
Тема 11. Клінічний реабілітаційний менеджмент при невропатіях периферичних нервів верхньої кінцівки	17.Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із невропатіями периферичних нервів верхньої кінцівки	2
	18.Заходи ерготерапії спрямовані на ліквідацію або компенсацію функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності	2
Тема 12. Клінічний реабілітаційний менеджмент при невропатіях периферичних нервів нижньої кінцівки та полінейропатіях	19.Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із невропатіями периферичних нервів нижньої кінцівки та полінейропатії Гієна — Барре	2
Всього годин:		38

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Номер і назва теми дисципліни	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
		Денна форма навчання
Тема 1. Мобільність у ліжку; принципи роботи в реанімаційних відділеннях з пацієнтами/клієнтами різного віку та можливостей із травмами та захворюваннями нервової системи	Проходження курсу «оцінювання ранньої мобільності важкохворих пацієнтів» https://members.physio-pedia.com/uk/early-mobility-assessment-for-critically-ill-patients-course-course-uk/	10
Тема 2. Методи відновлення рухової активності (мобільності): вертикалізація, постуральний контроль, рівновага, баланс та ходьба, можливості переміщення.	Проходження курсу «Впровадження програми ранньої мобільності для важкохворих пацієнтів» https://members.physio-pedia.com/uk/implementing-an-early-mobility-programme-for-critically-ill-patients-course-course-uk/	10
Тема 3. Особливості фізичної терапії та ерготерапії хворих з руховими порушеннями; відновлення функціонального стану м'язів, збільшення їх сили, зниження тонусу. Особливості роботи з пацієнтами із спастичністю.	Види терапевтичних вправ: з опором (сила та витривалість), на розвиток/ відновлення гнучкості (розтяг/стретчинг), на розвиток/ відновлення координації, на розвиток/ відновлення дрібної моторики. Кардіореспіраторна тренування. Стабілізація та мобілізація. Способи розтягу та мобілізації тканин. Терапевтичні вправи спрямовані на розвиток сили. Проходження курсу «Принципи фізіології фізичних вправ та адаптації до навантажень» https://members.physio-pedia.com/uk/principles-of-exercise-physiology-and-adaptation-course-course-uk/	10
Тема 4. Особливості фізичної терапії осіб	Фізична терапія при порушенні мови: спілкування у картинках,	10

із порушеннями сприйняття, мовлення та когнітивними порушеннями	мова жестів, демонстрація руху, невербальні підказки; при порушеннях пам'яті: функціональні рухи, що відомі і підтримуються всіма, хто доглядає, безпомилкове навчання, зворотній ланцюг дій, підказка останніх дій, зникаючі підказки; фізична терапія та ерготерапія для осіб з порушенням керуючих функцій та апраксією;	
Тема 5. Методи втручання при цереброваскулярній патології (ГПМК)	Особливості безпечного та ефективного виконання програми, модифікування обсягу навантаження, змісту та спрямованості занять в залежності від функціонального, психологічного та когнітивного стану пацієнта з ГПМК; вибір необхідного рівня допомоги; визначення частоти занять і тривалості курсу фізичної терапії, ерготерапії. Проходження курсу «Вступ до тренування реактивної рівноваги» https://members.physio-pedia.com/uk/an-introduction-to-reactive-balance-training-course-course-uk/	10
Тема 6. Методи втручання при нейротравмі (ЧМТ).	Заходи фізичної терапії та ерготерапії в залежності від: ступеня незалежності, рівня за шкалою Ранчо, наявності та виразності рухових порушень, порушень координації та рівноваги; кардіореспіраторне тренування пацієнтів з ЧМТ; фізична терапія при посткомоційному синдромі.	10
Тема 7. Методи втручання при нейротравмі (СМТ).	Заходи фізичної терапії та ерготерапії в залежності від: ступеня незалежності, рівня ураження; важкості ураження за шкалою Азія; алгоритм втручання фізичного терапевта; визначення	8

	<p>довгострокових та короткострокових цілей фізичної терапії; навчання пацієнта/клієнта навичкам необхідним для переміщення: у візок та з візка, по кушетці, перевертання, утримання тулуба, діставання; протипоказання до використання деяких терапевтичних вправ; менеджмент сечового міхура та кишківника; заходи при автономній дисрефлексії;</p> <p>Проходження курсу «Розвиток сили та витривалості у разі травми спинного мозку» https://members.physio-pedia.com/uk/strength-and-conditioning-in-spinal-cord-injury-course-course-uk/</p>	
<p>Тема 8. Методи втручання при демієлінізуючих захворюваннях (розсіяний склероз).</p>	<p>Класифікація захворювання; основні домени рухових функцій, активність і участь за МКФ у пацієнтів РС; взаємодія між складовими МКФ (функції – первинні або вторинні порушення, активність, участь, фактори навколишнього середовища, особистісні фактори) при РС;</p>	8
<p>Тема 9. Методи втручання при нейродегенеративних захворюваннях (хвороба Паркінсона).</p>	<p>Класифікація захворювання (первинний паркінсонізм, вторинний паркінсонізм, паркінсонізм при інших дегенеративних захворюваннях ЦНС); основні домени рухових і моторних функцій, активність і участь по МКФ у пацієнтів ХП; взаємодія між складовими МКФ (функції – первинні або вторинні порушення, активність, участь, фактори навколишнього середовища, особистісні фактори) при ХП</p>	8
<p>Тема 10. Ерготерапія як частина мультидисциплінарної допомоги</p>	<p>Мета, завдання, проведення скринінгу (збір інформації);</p>	8

в клініці нервових хвороб	<p>основні правила проведення обстеження в ерготерапії; розробка плану втручання; основні правила проведення втручання і моніторингу прогресу; аналіз підсумків терапії і складання рекомендацій</p> <p>Проходження курсу «Роль ерготерапії при травмі спинного мозку» https://members.physio-pedia.com/uk/the-role-of-occupational-therapy-in-acute-spinal-cord-injury-course-course-uk/</p>	
<p>Тема 11. Клінічний реабілітаційний менеджмент при невропатіях периферичних нервів верхньої кінцівки</p>	<p>КРМ при плексопатії, невропатії серединного, ліктьового та променевого нервів верхньої кінцівки; застосування завдань, що відносяться до догляду за собою та ведення домашнього господарства; фізична реабілітація при оперативному лікуванні травм периферичної нервової системи, стереотаксичний та функціональний нейрохірургії.</p>	8
<p>Тема 12. Клінічний реабілітаційний менеджмент при невропатіях периферичних нервів нижньої кінцівки та полінейропатіях</p>	<p>КРМ при невропатії великогомілкового та малогомілкового нерва; особливості фізичної терапії пацієнтів з захворюваннями спинномозкових корінців (радікулопатії); основні рухи стопи; відновлення функції стопи; КРМ при невропатіях лицевого нерва та полінейропатіях; терапевтичні вправи спрямовані на досягнення таких цілей: збільшення аеробної витривалості, зменшення рівню нагляду, потрібного для виконання завдань, покращені хода, пересування та рівновага, зменшення факторів ризику ускладнень; особливості застосування терапевтичних вправ для відновлення функції мімічних</p>	8

	м'язів Пройдення курсу «Рекомендації щодо втручання в разі невропатії стопи» https://members.physio-pedia.com/uk/intervention-considerations-for-foot-neuropathies-course-course-uk/	
Всього годин:		108

Очікувані результати навчання з дисципліни: застосування методів й інструментів визначення та вимірювання структурних змін і порушених функцій організму; трактування отриманої інформації, демонструючи доказове прийняття рішень завдяки:

знанням: класифікації доменів Міжнародної класифікації функціонування (МКФ) та їх роль у фізичній терапії та ерготерапії; основних рухових та функціональних порушень систем при травмах та захворюваннях нервової системи; найважливіших патогенетичних факторів формування патологічних процесів в організмі людини при патології нервової системи; схеми дослідження пацієнтів за системою МКФ та їх взаємозв'язків; методичних основ фізичного обстеження пацієнта; оцінки результатів фізичного обстеження пацієнтів; основні засади застосування терапевтичних вправ; терапевтичний вплив преформованих фізичних чинників та мануальних методів втручання у фізичній терапії; методів та засобів профілактики і корекції м'язово-скелетних, неврологічних, кардіореспіраторних та інших порушень осіб різного віку; організації систем охорони здоров'я, фізичного виховання, освіти та соціального захисту, основи національного і міжнародного законодавства в цих галузях; основи медичного права; ведення фахової звітної та облікової документації.

умінням: за призначенням лікаря фізичної та реабілітаційної медицини та/або фізичного терапевта здійснювати реабілітаційні заходи з метою припинення або зменшення болю, відновлення функцій тканин, органів, систем та організму в цілому, досягнення нормального рівня здоров'я, фізичної самостійності та активності, оптимального фізичного стану та самопочуття осіб усіх вікових категорій з травмами та захворюваннями нервової системи та їх наслідками; під керівництвом фізичного терапевта виконувати програми фізичної терапії, або компоненти індивідуальної програми реабілітації, які стосуються фізичної терапії, спостерігати за ходом їх виконання, здійснювати оперативний та поточний контроль, вести відповідну документацію; Застосовувати фізичні вправи, масаж, мануально-м'язові і суглобові техніки, преформовані фізичні чинники, спрямовані на поліпшення діяльності опорно-рухового апарату, нервової, серцево-судинної, інших систем та організму в цілому, рівноваги, координації, збільшення сили, витривалості м'язів і вдосконалення вправності рухів, відновлення або компенсацію порушених чи відсутніх функцій; Навчати самодогляду, пересуванню, самостійності у підтримці фізичного стану та здоров'я; співпрацювати з лікарями фізичної та реабілітаційної медицини,

фізичними терапевтами, ерготерапевтами, фахівцями освіти (спеціальної освіти), терапевтами мови та мовлення (логопедами), фахівцями психічного здоров'я, соціальними працівниками; Залучати родичів та опікунів до проведення програми фізичної терапії, надавати їм необхідну консультативну допомогу.

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми «Фізична терапія, ерготерапія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія

Шифр	Програмні результати навчання
ПР 01.	Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.
ПР 04.	Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.
ПР 07.	Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).
ПР 08.	Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.
ПР 09.	Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.
ПР 10.	Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.
ПР 11.	Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.
ПР 12.	Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.
ПР 13.	Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.
ПР 14.	Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.
ПР 15.	Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.
ПР 16.	Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПР 17.	Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.
ПР 18.	Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин. Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено відпрацювання тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
1. Позиціонування, переміщення та мобілізація пацієнтів осіб із травмами та захворюваннями нервової системи	Проходження курсу «оцінювання ранньої мобільності важкохворих пацієнтів» https://members.physio-pedia.com/uk/early-mobility-assessment-for-critically-ill-patients-course-course-uk/	5
2. Заходи фізичної терапії у вертикалізації пацієнтів	Проходження курсу «Впровадження програми ранньої мобільності для важкохворих пацієнтів» https://members.physio-pedia.com/uk/implementing-an-early-mobility-programme-for-critically-ill-patients-course-course-uk/	5
3. Заходи фізичної терапії у відновленні постурального контролю та балансу в осіб із травмами та	Відповідь на задану тему	5

захворюваннями нервової системи		
4. Заходи фізичної терапії у відновлені ходьби в осіб із травмами та захворюваннями нервової системи	Експрес-контроль.	5
5. Опанування навичок користування допоміжними засобами для ходи та візком, ортезами, навчання пацієнтів самообслуговуванню та самоогляду	Відпрацювання практичних навичок	5
6. Терапевтичні вправи та ерготерапевтичні заходи спрямовані на відновлення функції верхньої кінцівки	Проходження курсу «Принципи фізіології фізичних вправ та адаптації до навантажень» https://members.physio-pedia.com/uk/principles-of-exercise-physiology-and-adaptation-course-course-uk/	5
7. Фізична терапія при когнітивних порушеннях у осіб із травмами та захворюваннями нервової системи	Експрес-контроль.	5
8. Фізична терапія при синдромах «неглекту» і «відштовхування» та «притягування» (Pull-, Push-синдром)	Відповідь на задану тему	5
9. Заходи фізичної терапії у відновлені рухової функції в осіб із ГПМК	Проходження курсу «Вступ до тренування реактивної рівноваги» https://members.physio-pedia.com/uk/an-introduction-to-reactive-balance-training-course-course-uk/	5
10. Комунікація з усіма учасниками реабілітаційного процесу при реалізації індивідуальної програми реабілітації;	Експрес-контроль.	5
11. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у осіб із ЧМТ	Відповідь на задану тему	5
12. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновлені рухової функції в осіб із ураженням спинного мозку на грудному та поперековому рівнях	Проходження курсу «Розвиток сили та витривалості у разі травми спинного мозку» https://members.physio-	5

	pedia.com/uk/strength-and-conditioning-in-spinal-cord-injury-course-course-uk/	
13. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із ураженням спинного мозку шийному рівні	Відповідь на задану тему	5
14. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із розсіяним склерозом	Експрес-контроль.	5
15. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із ХП в залежності від моделі (А, В, С, D, E, F)	Експрес-контроль.	5
16. Особливості застосування ерготерапії у відновленні осіб із травмами та захворюваннями нервової системи	Проходження курсу «Роль ерготерапії при травмі спинного мозку» https://members.physio-pedia.com/uk/the-role-of-occupational-therapy-in-acute-spinal-cord-injury-course-course-uk/	5
17. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із невропатіями периферичних нервів верхньої кінцівки	Експрес-контроль.	5
18. Заходи ерготерапії спрямовані на ліквідацію або компенсацію функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності	Відповідь на задану тему	5
19. Заходи фізичної терапії та ерготерапії у відновленні рухової функції в осіб із невропатіями периферичних нервів нижньої кінцівки та полінейропатії Гієна — Барре	Реферат	10
Всього балів:		100

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку та екзамену не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Залік та екзамен проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Improving functional outcomes in physical rehabilitation / Susan B. O'Sullivan, Thomas J. Schmitz. Second edition. Philadelphia 2016. 445p
2. Veerbeek, J. M., van Wegen, E., van Peppen, R., van der Wees, P. J., Hendriks, E., Rietberg, M., & Kwakkel, G. (2014). What is the evidence for physical therapy poststroke? A systematic review and meta-analysis. *PloS one*, 9(2), e87987. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0087987>
3. Hornby, T. G., Reisman, D. S., Ward, I. G., Scheets, P. L., Miller, A., Haddad, D., Fox, E. J., Fritz, N. E., Hawkins, K., Henderson, C. E., Hendron, K. L., Holleran, C. L., Lynskey, J. E., Walter, A., & and the Locomotor CPG Appraisal Team (2020). Clinical Practice Guideline to Improve Locomotor Function Following Chronic Stroke, Incomplete Spinal Cord Injury, and Brain Injury. *Journal of neurologic physical therapy : JNPT*, 44(1), 49–100. <https://doi.org/10.1097/NPT.0000000000000303>
4. Quatman-Yates, C. C., Hunter-Giordano, A., Shimamura, K. K., Landel, R., Alsalaheen, B. A., Hanke, T. A., & McCulloch, K. L. (2020). Physical Therapy Evaluation and Treatment After Concussion/Mild Traumatic Brain Injury. *The Journal of orthopaedic and sports physical therapy*, 50(4), CPG1–CPG73. <https://doi.org/10.2519/jospt.2020.0301>
5. <https://www.strokebestpractices.ca/recommendations>
6. Hall, C. D., Herdman, S. J., Whitney, S. L., Anson, E. R., Carender, W. J., Hoppes, C. W., Cass, S. P., Christy, J. B., Cohen, H. S., Fife, T. D., Furman, J. M., Shepard, N. T., Clendaniel, R. A., Dishman, J. D., Goebel, J. A., Meldrum, D., Ryan, C., Wallace, R. L., & Woodward, N. J. (2022). Vestibular Rehabilitation for Peripheral Vestibular Hypofunction: An Updated Clinical Practice Guideline From the Academy of Neurologic Physical Therapy of the American Physical Therapy Association. *Journal of neurologic physical therapy : JNPT*, 46(2), 118–177. <https://doi.org/10.1097/NPT.0000000000000382>

7. Low back pain and sciatica in over 16s: assessment and management, *NICE Guideline, No. 59*, London: [National Institute for Health and Care Excellence \(NICE\)](#); 2020 Dec 11. ISBN-13: 978-1-4731-2186-7

8. Kleindorfer, D. O., Towfighi, A., Chaturvedi, S., Cockroft, K. M., Gutierrez, J., Lombardi-Hill, D., Kamel, H., Kernan, W. N., Kittner, S. J., Leira, E. C., Lennon, O., Meschia, J. F., Nguyen, T. N., Pollak, P. M., Santangeli, P., Sharrief, A. Z., Smith, S. C., Jr, Turan, T. N., & Williams, L. S. (2021). 2021 Guideline for the Prevention of Stroke in Patients With Stroke and Transient Ischemic Attack: A Guideline From the American Heart Association/American Stroke Association. *Stroke*, 52(7), e364–e467. <https://doi.org/10.1161/STR.0000000000000375>

Додаткова література:

1. Легка черепно-мозкова травма. Реабілітаційний інструментарій / пер. з англ. Роман Шиян. — К. : Наш формат, 2020. — 704 с.

2. Johnston, T. E., Keller, S., Denzer-Weiler, C., & Brown, L. (2021). A Clinical Practice Guideline for the Use of Ankle-Foot Orthoses and Functional Electrical Stimulation Post-Stroke. *Journal of neurologic physical therapy : JNPT*, 45(2), 112–196. <https://doi.org/10.1097/NPT.0000000000000347>

3. Winstein, C. J., Stein, J., Arena, R., Bates, B., Cherney, L. R., Cramer, S. C., Deruyter, F., Eng, J. J., Fisher, B., Harvey, R. L., Lang, C. E., MacKay-Lyons, M., Ottenbacher, K. J., Pugh, S., Reeves, M. J., Richards, L. G., Stiers, W., Zorowitz, R. D., & American Heart Association Stroke Council, Council on Cardiovascular and Stroke Nursing, Council on Clinical Cardiology, and Council on Quality of Care and Outcomes Research (2016). Guidelines for Adult Stroke Rehabilitation and Recovery: A Guideline for Healthcare Professionals From the American Heart Association/American Stroke Association. *Stroke*, 47(6), e98–e169. <https://doi.org/10.1161/STR.0000000000000098>